

Πηγή: ΝΕΟΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ Σελ.: 25 Ημερομηνία έκδοσης: 17-09-2021
Αρθρογράφος: Επιφάνεια 795.16 cm² Κυκλοφορία: 0
Θέματα: ΒΙΒΛΙΑ

ΣΥΝΟΜΙΛΩΝΤΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΧΡΗΣΤΟ ΑΡΜΑΝΤΟ ΓΚΕΖΟ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΟ ΣΥΝΑΡΠΑΣΤΙΚΟ ΤΟΥ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ «ΧΑΘΗΚΕ ΒΕΛΟΝΙ»

Πολύτεχνο υφάδι γραφής

Συνέντευξη στον
Μιχάλη Παπαγεωργίου

Τριαντατριών ετών. Με καταγωγή από τη Χιμάρα. Κρατικό Βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου Συγγραφέα για την ποιητική συλλογή «Ανεκπλήρωτοι Φόβοι» (2013). Ο Χρήστος Αρμάντο Γκέζο μπήκε με περισσότερο ταλέντο και καλώς εννοούμενο θράσος στα συγγραφικά χωρικά ύδατα τα οποία ταραίζει με το καινούργιο του μυθιστόρημα «Χάθηκε βελόνι» που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις «Μεταίχμιο». Ένα πολυστρωματικό μυθιστόρημα που ξεκινάει από την Αλβανία των αρχών του προηγούμενου αιώνα, διατρέχει την Ελλάδα της ύστερης μεταπολίτευσης και καταλήγει στην καρδιά της αμερικανικής ηπείρου. Μίλησαμε μαζί του για εκκεντρικές οικογενειακές πινακοθήκες, τη μυρωδιά του χώματος και αμερικανικές ιστορίες.

Το συγγραφικό σου «βελόνι» κατάφερε να υφάνει τρεις ιστορίες με διαφορετικό ύφος και με νήματα πολύχρωμα να τις φέρει σε ένα κοινό αυλάκι αφήγησης. Ήταν εξαρχής αυτός ο στόχος σου ή η κάθε ιστορία «ανακάλυψε» τη γλώσσα της από μόνη της;

Αυτός ακριβώς ήταν ο στόχος μου, επειδή η ιστορία που ήθελα να στήσω εν τέλει αφορούσε ανθρώπους διαφορετικών γενεών, διαφορετικών βιωμάτων και διαφορετικών ψυχικών διαθεσών. Σχετίζεται επίσης με το ότι έχω ασχοληθεί μέχρι τώρα και με την ποίηση και με το διήγημα, φόρμες που βασίζονται στον πυκνό λόγο και στην αποσπασματικότητα, ενώ το μυθιστόρημα από την άλλη απαιτεί περισσότερη αναλυτική σκέψη και πιο αργή ρυθμική εκδίπλωση της πλοκής. Η άσκηση και εναλλαγή ύφους λοιπόν έχει σταθεί μέχρι τώρα βασικό στοιχείο του γραψιματός μου, οπότε με αυτό το μυθιστόρημα είχα την ελευθερία και την αφηγηματική βάση ώστε να δώσω φωνή σε όλες τις συγγραφικές μου προσωπικότητες. Να πω πάντως ότι μου είχε περάσει αρχικά από το μυαλό η σκέψη το «Χάθηκε βελόνι» να μην είναι ένα βιβλίο, δηλαδή το κάθε μέρος να γραφτεί και να κυκλοφορήσει ξεχωριστά. Σε αυτήν την περίπτωση η γλώσσα (όπως και η πλοκή) που θα χρησιμοποιούσα θα επηρεαζόταν. Προτίμησα όμως να τα κάνω ένα βιβλίο, για να αθροίσω τη δυναμική του κάθε μέρος και να αναδείξω πιο στέρεα μια πορεία μες στον χρόνο.

Τι είναι αυτό που σε «βασανίζει» με την οικογένεια Ζέφου στο συγγραφικό σου έργο; Γιατί επανέρχεται στους ίδιους ήρωες και πόσο δύσκολο είναι να απαλλαγείς από αυτούς;

Είναι μια οικογένεια εκκεντρική και αλλοπρόσαλλη, κάτι που για μένα παρουσιάζει εξαρχής ενδιαφέρον. Επίσης είναι πολύπλοκη, με μέλη που έχουν ξεχωριστά, αν και ενίοτε προβληματικά, προσωπικότητα, που μέσα σε όλες αυτές τις κακουχίες διατηρεί μια θα έλεγα παιδικότητα. Κυρίως όμως είναι μια οικογένεια που προσπαθεί διαχρονικά να αποτινάξει από πάνω της τον ζυγό της μοιρολατρίας και να χαράξει επίτελους ένα νέο μονοπάτι. Ακόμα κι αν δεν το καταφέρνει, αυ-

τό στα μάτια μου είναι μια πορεία προς την επίγνωση και την υπερπήδηση. Στο μέλλον, χρόνια μετά, ίσως ασχοληθώ ξανά μαζί της, όταν θα έχω αλλάξει και εγώ και εκείνη, αν επινοήσω κάποια ενδιαφέρουσα πορεία εξέλιξης των μελών της, που θα διευρύνει την ιστορία και τις προκλήσεις τους.

Ανήκει σε μια γενιά συγγραφέων που προσπαθεί με νύχια και με δόντια να μην απαλλαγεί από τη γενέθλια γη. Άλλοι πετυχημένα, άλλοι όχι και τόσο. Η γραφή σου «μυρίζει» χώμα. Θέμα καταγωγής ή χαστούκι στην αστυφιλία;

Η καταγωγή σίγουρα παίζει τον ρόλο της, καθώς φέρω έτσι πολλές εικόνες και μνήμες που μυρίζουν όντως χώμα, πέτρα ή βροχή — εικόνες και μνήμες που τις έχω αφομοιώσει και ετεροχρονισμένα ακόμα, μέσω των αφηγήσεων δικών μου ανθρώπων. Προσωπικά πάντως, όσο μεγαλώνω ιδίως, η αγκίστρωση ή ο προσδιορισμός μέσα σε ένα πλαίσιο γενέθλιου τόπου με ενδιαφέρει όλο και λιγότερο επί της ουσίας. Το (απο)δέχομαι περισσότερο ως μια αντικειμενική/μηχανιστική συνθήκη που, αναπόφευκτα και λίγο ή πολύ, επηρεάζει ορισμένες καταστάσεις.

Περιγράφεις την Αμερική με έναν μοναδικό, ευθύ τρόπο που με εντυπωσίασε. Διάβασα σε άλλη συνέντευξη σου ότι το ταξίδι εκεί σου γέννησε εικόνες. Ποια είναι η «δικιά σου Αμερική»;

Το ταξίδι στην Αμερική και γέννησε αλλά και θεμελίωσε εικόνες που είχα ήδη μέσα μου για την ήπειρο και τη χώρα. Για παράδειγμα, πήγα όντως στο Μίσιγκαν, αλλά δεν πήγα ούτε Βοστώνη ούτε Νέα Υόρκη, κάτι που ελπίζω να γίνει σύντομα. Ακόμα κι όταν η φαντασία μου είναι ακριβής σχετικά με ένα συναίσθημα, σίγουρα βοηθάει όταν διανθίζεται από τα στοιχεία της πραγματικότητας και του βιώματος. Την Αμερική την έχω γνωρίσει καλά μέσα από τη λογοτεχνία, το σινεμά και το φαγητό της — όπως μάλλον οι περισσότεροι νέοι άνθρωποι

σε όλη την υφήλιο που μεγαλώνουν στον παγκοσμιοποιημένο πλανήτη μας υπό την αμερικανική πολιτισμική κυριαρχία. Πίσω όμως από την ποπ πρόσοψη που θέλγει και μαγνιτίζει τις μάζες, κρύβεται —όπως είναι φυσικό άλλωστε— μια πολύπτυχη αν και βραχεία ιστορία προόδου και βαρβαρότητας που μπορεί να διδάξει κι εμάς πολλά.

Η φθορά του σώματος είναι ένα είδος λίνγκουα για σένα; Τι είναι αυτό που σε απασχολεί με τις τρόπες στην κάπα του κάθε Σούπερμαν;

Η φθορά του σώματος είναι μια νομοτέλεια που αφήνει να αποκαλυφθούν όψεις της βαθύτερης αλήθειας. Με γοητεύει γιατί μας υπενθυμίζει την τρωτότητά μας, το πού οδεύουμε και το πόσο εφήμεροι είμαστε, μακριά από τους περισπασμούς της διασκέδασης, της δουλειάς και του έρωτα. Είναι επίσης συχνά αποτέλεσμα μιας μάχης, του ανθρώπου με τον κόσμο, με τους φυσικούς νόμους, με την κοινωνία, με τον εαυτό του — ενθύμια ενός άνισου αγώνα και μιας εξέγερσης. Ένα ποίημά μου τελειώνει ως εξής: «Γράφω για αυτούς που πόθησαν την ομορφιά / μα μείναν με την όρεξη» — είναι στίχοι στους οποίους συχνά επανέρχομαι. ☺

